

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

33 de Pœna Carceris temporalis, vel perpetui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

ria per se loca referunt solitaria, semota ab omni hominum secularium societate, & ab his, quae mentem a Dei contemplatione auocare possunt, c. *luminoso* 18. q. 2. Sicut & monachi nomen solitarium triste me significat, c. *placuit*, 16. q. 1. c. *si cupis*, eo. Vitae austeritas, quae in monasteriis olim esse solebat, facili ibi addictos pertrahere poterat ad vitam meliorem. Regulare olim erat, vt episcopus assignaret clerico, quem deposuisset, monasterium, vbi sua peccata lugeret. & amplius delinquendi summo ueretur occasio, can. *sacerdos* 81. dist. c. *clerici*, ca. 4. de excess. prel. lib. 5. *Decret.* tit. 21. c. *tua discretionis*, c. 6. de pen. eo. lib. tit. 36. can. de lapsis, 16. q. 6. Solebantque vel in quinquennium, vel septennium ibi concludi, cap. *sicut dignum*, §. *clericos de homin. lib. 5. Decret.* tit. 12. Iure ciuili quoque haec poena conclusionis monasterii recepta est, vt ex poena adulterae constat, *amb.* sed hodie, ad leg. *Iul. de adult.* C. §. *si vero quando, vt lic. mat. & auis, in Auth. coll. 9. tit. 9.* & ex poena ex auctoritate episcopi ingredientis contra prohibitionem ciuitatem, qua fuerit pulsus, in *l. quicumque* 14. §. *Auth. si quis episcopus, de epis. & cler. C. & in c. Theodosius* 19. tit. 1. l. 35. §. *si quis autem episcopus, de sanctis, episc. nouell.* 123. Item ex poena eius clericus qui contra prohibitionem legis tabulis lusit, vel spectaculis interfuit, in *Auth. interdicitur*, C. de epis. & cleric. §. *interdicimus*, eo. tit. in *Auth.* Attamen non ideo quod in poenam monasterio quis includitur, monachus sit, etsi tondetur, & habitum suscipiat, vt notat ex sententia Ioannis Accursius, gloss. in *Auth. sed hodie, in ver. habitus, ad l. Iul. de adult. C.*

De Poena Carceris temporalis, vel perpetui. Cap. 33.

- 1 Carcer unde dicitur, & Tullianum in carcere quid. Item Latomia. §. 13.
- 2 Carceres priuati & publici, & domus propria interdum loco carceris datur.
- 3 Carcer propria natura non ad poenam, sed ad custodiam, & sine vinculis.
- 4 Carceris qui non mancipandi, & vincula quibus carceratis iniicienda. & quando.
- 5 Carcer habet poenam, quomodo. §. 8.
- 6 Carceris finis, & mala: & carceris metus promissionem rescindit.
- 7 Carceris tempus post condemnationem exsilii in tempore exsilii diminutionem computatur.
- 9 Carcer subterraneus quare. & in Gallia prohibitus. §. 13.
- 10 Carceribus, vt quis detineatur damnatio quando ualuit in poenam & quando non. Carceris perpetui poena grauisima. eod.
- 11 Cande carceres qui.
- 12 Barabrum quid. Scala Gemonia quid. Infernet, Gallis qualis carcer. & Deca quis carceris locus. eod.
- 14 Carcerum ex Platone diuisio, in detentionem, castigationem, supplicium.
- 15 Carcerum custodia debitores non committuntur. Debiti causa, non possunt legibus communibus prehendi & carcerari debitores. eod.
- 16 Carceres mulierum separari debent a carceribus uirorum.
- 17 Carcerum mancipatione quis iure Gallico recte se obligat.
- 18 Carcerari potest dissimatus de crimine etiam ante inquisitionem. Carcerati rei socii criminum separandi sunt. eod.
- 19 Carceribus castigationis qui damnentur.
- 20 Bellifres qui, & quales dicantur Gallis.
- 21 Carcer ad poenam cuius iurisdictionis vel imperii sit.
- 22 Carceratos soluendi certis temporibus, qualis, & unde pietas. Pascha tempore carceratorum liberatio quorum. eod. Pelorum festum habebat vinculorum liberationem. eod.
- 23 Carcerato prohibere inferre stratum, aut uictum poenam habet.
- 24 Carcer perpetuus iure ciuili in seruis permissus, non in liberis: contra, iure pontificio.
- 25 Carcer perpetuus qualis esse debet.

Quia si aliquantum iura ciuilia a pontificali in poenae carceris definitione differunt, cogor paulo altius huius tractatione de carcere incunabula repetere: tum etiam, quia carcerum frequentissimus usus est. Varro lib. 4. de ling. Lat. carcerem a coercendo dici tradit, quod inclusi exire prohibentur. In hoc, pars quae sub terra, Tullianum ideo, quod additum a Tul-

lio Romanorum rege. Syracusis custodiae illae infirmae uocantur Latomia, nomine de latomia translato, quod inibi quoque alias lapidinae fuissent. Et paulo post Varro, *In circo*, inquit, primo, unde mittuntur equi, nunc dicuntur carceres. Quamvis oppidum appellat. Carceres dicit, quod coercentur equi, ne inde exeant antequam magistratus misit: oppidum, quod a muri parte, pinnis muribusque carceres fuerunt. Haec ille. Proinde et carcer dicitur non absurde locus omnis, in quo coercentur quis: unde & priuati & publici carceres, auctoritate priuatorum, seu melius temeritate instituti, & publica, l. *unic. de priuat. car. C.* atque domus propria pro carcere esse potest, dum interdicit aliquando magistratus alicui, ne a domo sua proceat: *Vlpianus l. fin. de interd. lib. 48. P. tit. 22.* dicimus in praxi, *bailler l'arrest en sa maison.* Permittit & ius marito retinere in propria, ueluti carcerem ad alterum cum uxore contemptum, testanda rei causa, per viginti horas, leg. cap. 5. ad leg. *Iul. de adult. in P.* Conqueritur Iuuenalis de audacia impiorum sui temporis, qua & carceres, & poenas inferebant ex arbitrio, *Iuuenal. Satyr. 3.*

Maximus in vinculis ferri modus, ut timeas ne Vomer deficiat, ne marra & selcula desint. Felices proanorem at auos, felicia dicat. Secula, qua quondam sub regibus, atque tribunis, Viderunt uno contentam carcere Romam.

Palam si idcirco est, carceres non ad poenam, sed ad cultro, diam esse adiuuentos, *laus damnum, §. solent, de pen. in P.* vt dum in suspeso est animus indignantium, interim rei delati sub tuta custodia retineantur, sine poena tamen. Nam innocentibus id esset miserum, nocentibus autem non satis seuerum, l. 1. de custodia, *reo. lib. 9. C.* Atque custodia haec publica, sine vinculis sua natura est. *Verum* inquit *Vlpianus, l. verum est. 2. §. de verb. sign. est,* in carcere clausum non uideri, neque vinculum, neque in vinculis esse, nisi cor; ori eius sint vincula adhibita. Quamuis publica custodia ea quoque sit, quae vinculis etiam retinet, *Venul. l. vinculorum, 22. §. de verb. sign.* Nam si sicuti custodiae carcerum non concluduntur, de quorum fuga non dubitatur, quiae fidei iustores dare sistendi a bitrio iudicis parati sunt, quiae ea crimina commississe non dicuntur, quae eam arguant futuram, *Vlpian. in leg. 1. §. l. diuus Pius 3. de custodia, reo. lib. 48. tit. 3.* Sic qui in custodia carceris sunt, si is tutus sit, beneque munitus, excubiae militesue sufficientes sint, & crimina atrociora non sint, & de his adhuc non fuerit reus conuictus, nec catena, nec manica, nec dura mansio adduntur: contra, vt tuta sit reorum dignotio, & facilius iudicati, & poenarum executio placuit addi, si de fuga, vel de euasione periculum imminet, l. 1. §. l. 2. *C. de cust. reor.* In grauioribus causis itaque, dicunt vt plerumque rei causam ex vinculis: numellaeque seu manicae, & compedes iniiciuntur, consideratae personae rei qualitate, & dignitate, fama bona vel mala, & paupertate, & diuitiis, l. 2. *eod. in P. l. lege Cornelia, §. praterea, ad Senat. Sc. Syllania, in P.* Est in iure & mala mansio, de qua meminit late apud *La-beonem, in §. quaestione de iur. lib. 47. P. tit. 10. eod. & Vlpian. in l. si hominem 7. deposit. lib. 16. P. tit. 3.* & is numellae mala mansio dici possunt, quam obrem uerba illa esse in mala mansione, explicant, *In eolog. 12. Basilicorum, librorum c. 31. §. lib. 60. τὸ ἰσχυρὸν τὸς πῶδες ἐλύθη.* Plautus uocat ligneam custodiam, *P. prudentius extensionem mansionis innuit* his uerbis: *ligno Plautus inserit diuariatibus cruribus.* meminit de hoc supplicio *Lucianus, in Τοῦ αἰσίου τοῦ οὐλοῦ ἐν τῷ ἐλύθη καὶ ἀκροῦς μίνα ποδοκλάμω.* Et apud *Basilium* ἐπὶ τῷ ἐλύθη καὶ ἀκροῦς ἐπὶ τῷ ἐλύθη ἑρεβλάω. *Plutar. τὸς πῶδες ἐν τῷ ἐλύθη δεδύθη.* Et in *act. Apostol. c. 16. uers. 24. πῶδες αὐτῶν ἠσφαλισατο ἐν τῷ ἐλύθη.* Soles lignae Cicero uocasse uidetur, *1. Rhetoricorum ad Herennium.* dum de quodam iudicato quod matrem necaller agit. Mosque is apud *Heluetios*, vt indicat *Iulius Caesar, lib. 7. de bello Gallico. Ea,* inquit, *res, ut est Heluetis per indicium enuntiat a moribus suis. O. getorigem ex uinculis causam dicere coegerunt.* Aliter Romae fuerunt, in causa *Laelii Scipionis*: is enim damnatus a M. Minutio Augurino tribun. pleb. cum iudicatae pecuniae de residuis satisfare non posset, iustus est duci in vincula. Pub. autem *Scipio Africanus* fratris sui nomine tribunorum collegium appellauit, atque secundum eum iudicatum refert *Liuius, lib. 8. deca. 4.* & *Valer. Maximus, lib. 4. cap. 1. & Aul. Gellius, lib. 7. cap. 19.* Sic in causa *Caesonis Quintii Lucii, Quintii Cincinnati* sibi, ad populū *Laeta* maiestatis rei facti, iuslocuit in illius iudicio, pecuniam satisfdari, corpus autem esse libe-rum, vt auctor *Dionysius Halicarnassensis, lib. 10.*

Ceterum si quamuis haec sit praecipua ratio carceris custodiae

diatamen hæc custodia quia sceleratorum est, & interdum diurna, esse non potest sine pœna aliqua: quia sine miseria, pedore, & penitentiâ esse potest. Et iustus metus refectionis promissæ, carceris horror iniectus est, *Paul. l. qui in carcerem 22. Et ibi Barr. de eo quod met. cau. lib. 4. P. tit. 1.* Et si carcer sic quis poterit definire, ut sit locus tutus horribilis, delinquentium vel debitorum custodia deputatus. Horridus locus, tum ratione squaloris & miseriarum, quas ibi conclusi patiuntur, tum ratione societatis hominum perniciosorum, ut furum, latronum, homicidarum, & similibus, qui ibi afferuntur, cum quibus innocentia vitæ facile corrumpitur, & mali peiores fiunt. Et accedit ad servitutem, quæ morti comparatur, non posse a loco discedere. *Vlp. l. 2. de lib. homi. exhib. lib. 43. P. tit. 28.* Sic Vlp. ait, interdum aliquem carceris pœnâ sustinere debere, *Vlp. in l. datus, de custod. reor.* Idipsum & Cæsar tradunt, quibusdam pœnam carceris & vincula adesse debere, *l. 2. C. eo tit.* Et mala mansio dicitur carcer. *l. apud Labonem, de iniur. in P.* Et sequitur in carcere, per se miserimum scribit Leo ad Alphonsum, *lib. 10. Epistol. epist. 2. ad Alphon.* Quocirca si tempus: quo quis post donationem in exsilium, detentus fuit carcere, computatur in minutionem pœnæ exiti: & si in carcere exsilio deputatum tempus fuerit: omnino elapsum, solvuntur inde rei liberi ab eo. Esse enim satis debet, ut aiunt in *leg. omnes 23. de pen. lib. 9. Cod. tit. 47.* Honorius & Theodorus CC. immensorum cruciatum semel fuisse supplicia. Neii, qui diu prius sunt auræ communis haustu, & lucis aspectu, non intra breve spatium catenarum ponderibus prægruati, etiam exsilii pœnam sustinere iterum compellantur. Quod ego arbitror, & obtinere debere in iis, qui ad tempus in remos damnantur. Itaque carceres omnes quantumvis speciosi sint, pœnam sua natura habent, & libertatē minuant, & consequenter tristitem animum reddunt: non secus ac aues quædam liberæ, cauea inclusæ canendi voluptatem amittunt. Ut non mirer quod ait Livius in 1. carcerem interiorem ad terrorem crescentis audaciæ media in vrbe edificatum, & foro iunctum. Cui si Servius Tullius subterraneanum addiderit, de quo Salustius. Ad maiorem scilicet terrorem. Vinculaque adiecta, & loca horrida substructa, a quibus tamen abstinere debent Christiani iudices, quibus etiam cura & humanitas erga carceratos iure civili iubetur, *l. indices, de episc. aud. lib. 1. C.* Et constitutionibus Gallicis, Aureliæ in comitiis decretis, *habitis ann. 1560. art. 55.* prospectum Augustus, in *l. 1. de custod. reor. C.* ait, nec sedis intima tenebras pati debet inclusas, sed respiciat luce vegetari ac sublevari. Et ubi nox geminauribus custodiatur in vestibus carcerum, & subterribilibus locis recipi. Fuit & aliquando iure civili Romanorum ea ratio, quod non ad puniendos homines carcer haberi debebat, sed ad custodiendos, interdici, *Vlp. l. aut damnum, s. s. solent, de pen. P.* ne præfides damnarent, in carcere cōtinendos, vel in vinculis contineri. Verum enimvero non hoc iure perpetuo vna Roma est, nam & Cicero carcerem dixit, *3. Catil. vindicem manifestorum scelerum & nefariorum.* Meminit & idem de perpetuis carceribus in pœnam statutis, eamque morte graviorem ex sententia C. Iulii Cæsaris. *Cic. 4. Catil. intelligit, inquit Cæsar, mortem a Deo immortalis non esse supplicii causa constitutam: itaque eam sapientes nunquam inveniunt, fortes sepe etiam appetuerunt.* Vincula vero, & ea sempiterna, certe ad singularem pœnam nefarii sceleris inveniuntur. Et paulo post, *Bona præterea publicari iubet, vitam solam relinquit nefarius hominibus, quam si ademerit, multas uno dolore & animi & corporis, & omnes scelerum pœnas ademerit.* Refert Valer. Max. lib. 6. cap. 3. C. Vatinius alii legunt Vettienum, quod sinistra manus digitos sibi, ne militaret bello Italico, amputasset, publicatis omnibus bonis, a senatu æternis vinculis puniendum adiudicatum. Tempore Amulii Latinorum regis, qui præcessit Romulum, carcerem fuisse in pœnam perpetuum colligitur quoque ex Dionys. Halicarnassæo, in 1. Antiq. qui de Ilia scribens ait, *Sunt qui confectum eam necatam puellam tradant, nec desunt qui malum coniectam in oculum carcerem eumque perpetuum: unde necatam esse vix go traditum est.* Tempore Marii non vita, sed mors in beneficio erat posita, *Valer. Max. lib. 6. c. 8. dum agit de quodam servo Cati Marii.* eratque vita morte acerbior. Apollonius Tyaneus, *Philo lib. 1. de vita Apollonii,* consultus a rege Babylonie de pœna imponenda eunucho, qui deprehensus fuerat vna cum regis pellicibus, cubans, nihil statuendum amplius censuit, quam vt viaceret: nec veniæ causa, sed supplicii quod ipsum si vixisset comitaretur. Si enim, inquit, in vita permaserit, o Rex,

difficilia & tolerata aspera multa feret, nec cibo nec potu vitens, nec spectacula, quæ te nosque dilectant fruent: saltem insuper in eo cor frequenter, e somno excitabitur. Quis igitur sic viventi morbus non aderit? quæne pestis viscera non lamabit? Quod si non nimis vite amator sit, ipse se sapius rogabit, o rex, ut se intericias, aut sibi ipse mortē consciscet, presentem diem deplorans, quod non si iam sibi mori contigerit. Seve ianus cum tanquam suspensus: iustus fuisse ab Adriano Imperatore occidi, priusquam iugularetur ignem poposcit, atque incenso thure, *Vos, inquit, o dii testes, me nihil mali commisisse. Adriano tantum hoc improcor, ut cum mori cupiet, non possit.* Et ita contigit pro gravissima pœna, *Xiph. ex Dione in Adriano.* Sic Nero se occidendo latitans cum nolisset eum libertus rogatus occidere; in castissimus dixit, *Ego nec amicum nec inimicum habeo, idem in Nerone.* Hoc & conquestus, quod non posset mori Mithridates, *Dio. Cass. lib. 37. hist. Rom.* præ lenitate non valens sibi vulnus lethale figere, nec veneno posset offendi, cum perpetuo fuisse antidotis nutritus. Inter pœnas Iulius Pollux *lib. 8. Onomast.* annumerat & carceres ut stigmata & columinam. Et Emanuel Comnenus, *lib. 1. Oriental. lib. in 8. confit. Comneni, tit. 1. περὶ φονῶν ἐκδοσῶν, de homicid. voluntatis,* Orientis Cæsar, eū qui homicidium spōte & præmeditate perpetraverit, custodia perpetua adiudicat. Fuisse & speluncam, in quam coniciebatur malefici apud Spartiatis testatur Thucydides, in 1. dum ait, καὶ αὐτὸν ἐμὴν πῶν πρὸς τὸν καὶ δὸν. ὑπὲρ τὸς κακῆργος ἐμβάλλειν εἰς δασυπέλαγον ἐδὲ πλεονῶν ἀνελπορέας. Vbi Scholiastes dixit: καὶ δὸν εἶναι fuisse τὸ πῶν ὑπορῶν ἐν λαμωνίᾳ, ἢ πρὸς τὸς κακῆργος εἰσάγειν εἰς αὐτὸν, scilicet Cædas esse locum quandam apud Lacedæmonios, in quem solebant fontes conicere. Et vbi secundum Alexandrum ab Alexandro, *lib. 3. Genial. dior. c. 5.* damnati cogebantur morte oppetere. Meminit & Pausanias, in *messeniæcis*, de eo, ἐν ἠσσῶν οἱ λακεδαιμόνιοι ἰψῆσαι πᾶντας ἐς τὸν καὶ δὸν. Nam & καὶ δὸν Hefiocho sunt ἐν ἠσσῶν. Sicut & legitimus Athenis καὶ δὸν fuisse βέβηρον: erat quippe τὸ πῶν βέβηρον οἱ κακῆργοι ἀνεβάλλοντο. Et Suidas testatur Cædas apud Lacones, & Siculos, fuisse regiam custodiam: apud Perfas autem domicilium cineribus plenum, & in Cædam coniectos maleficos. Et Athenis βέβηρον, barathrū, locus profundissimus angustis oris, & fundo lato & cœnoso, *Cal. Rhod. lib. 9. tit. 34.* in quem deturbabant fontes morti addictos: certe locus supplicii vere potius, quam carceris, nisi & ibi vita inferiori morte, quibusdam alimentorum subsidis, ad mala patiēda profugaretur, donec paulatim tabe resoluēretur. Similes huius Romæ scæla Gemoniæ, ad quas corpora damnatorum impacto vincto trahebantur. Erant & alia genera carcerum, & loca diversæ illorum, quæ explicat Cælius Rhodiginus, *idem lib. 17. ca. 8. & 9.* Latomiæ erant etiā Syracusani carceres, opus ingens, ut ait Cicero in *pretura urbana. actio. vlt.* magnificentum regum ac tyrannorum, ex saxo in mirandam altitudinem depressum, & multorum operis penitus excelsum. Nihil tam septum vndique, nihil tam tutum ad custodias, nec fieri nec cogitari potest. Isti carceres hypogea, seu loca subterranea erant ex quibus excisissis erant lapides, vel eruta terra: erāt & saxifodiæ. Possimus & talia dicere loca, quæ dicitur, *Infernet*, Gallis id est inferiora loca: qualia & fuisse Romæ quoque colligere licet ex nostrorum Iurifconsultorum responsis, quæ de illis meminere, *l. succurritur, ex quib. caus. maio. P. l. 1. §. fin. de elec. lusu & vicato in P.* Decas erat etiam apud Lacedæmones in carcere locus, in quo morte damnatos strangulare consuetudo fuit, ut auctor Plutarchus, in vit. *Ægid.* Et si ex iis omnibus necessarium est colligamus distinctionem carcerum, secundum Platonis sententiam, *lib. 10. de Legibus circa finem*, alios esse ad detentionem tantum, alios ad castigationem, alios ad supplicium. Verba eius sunt. *Delati magistratibus & condemnati rei omnes carceribus contineantur. Tres vero sint in civitate carceres, unus pluribus communis in foro rerum venalium, ut multine fugiam custodiantur. Alter ubi cæcus eorum sit, qui nocte congregantur, correctionis nomine appellatus. Tertius in mediâ regione, ubi quam maxime desertus sylvestrisque locus est, supplicii nomine notatus.* Ad hanc custodiam solum deputati leuiori custodia & molestia feruntur, hisque solent debitores contumaces concludi, qui pedes habent pulchros, ut dicitur, quos licet ea ratione creditoribus apprehendere propria auctoritate, & retinere, *l. au. praetor, §. si debitorem qua in fraud. cred. P.* & in carcerē trudere, donec exsolvant usque ad novissimum quadrantem. Quod & iuris antiqui iudicium esse videtur ex his, quæ apud D. Mattheum scribuntur, *c. 18.* Et ex lege duodecim Tabularum, *Gell. lib. 10. c. 1.*

eadem recepta olim, vt suo loco dicitur, Deo fauente. Si contumaces enim non sunt, nec malæ fidei, non licet in carcerem ducere, ob æque aut debitum etiam fiscale, personæ molestiam inferre, iure ciuili quo vtimur. *l. nemo carcerem, de ex. actio. tribu. libr. 10. C. tit. 19.* Idipsum & apud Athenienses obtinuit, vt ex Plutarcho. *in vit. decem oratio.* liquet. *Cum publicanus,* inquit, *manum in Xenocratem philosophum iniecit, cumq; in carcere traheret tributum non solui nomine, liberauit eum Lycurgus: quia omnino duci quemquam hac de causa non oportuit. sed & quia tantum tamque eximium virum minime omnino duci oportuit. spumq; exaltorem ultra quam oporteret importunum iniurijs sumque in carcerem conici iussit.*

16 ¶ Et hæc maxime vera in mulieribus, quæ pro nulla causa pecuniaria carcere concludi possunt, *auth. hodie, de custod. reor. auth. sed hodie, de offic. auer. in d. C. §. necessarium, vt null. lice. habe. loc. seru. pro crimine tamen possunt, tamen in loco separato*

17 a carcere virorum, *l. 3. de custod. reor. C. §. Iure* ¶ tamen Gallico, & pro debito aliquem in carcerem posse receptum est, si se carceribus obligauerit qui mutuatur. *Pet. Iacobus, in praxi. tit. de cessio. bono. in si. Iaco. Pet. de Ferrar. in tit. de ex. actio. sent. in sua praxi. Doct. in l. ob. et alienum. C. de solut.* Atque hodie recepta, valdeque patetio, qua clericus etiam ad carceres iudicis laici se obligauerit, contra rationem ca. si diligenti, de foro compet. apud Gregor. Inuitumque detudi in carcerem posse, contra præscriptum in c. ex rescripto, de iureiur. & contra sententiam Panormitani in bi traditam, contraque ea, quæ tradit Ioannes Faber in §. fin. de actio. vt notat iudicatum fuisse in curia Parisiensi suprema 20. Nouembris 1510. P. Castalius, in leg. alta causa, §. eleganter, sol. ma. In hoc carcere quoque capti ob crimen, ante quam peragantur, ei possunt concludi: sed postmodum, si citi inis aliqua videatur suboriri probatio, in alium carcerem transferuntur tutiorem, vel duriorem inter reos custodiendi, iniectis si opus est

18 vinculis. ¶ Vulgo ¶ enim diffamatus, vt tradit Angelus, in leg. si longius, §. si situs, de iud. in P. de crimine, in carcerem potest antequam processus inquisitionis inst. uatur, & post captionem plenior sit inquisitio. Communis hæc reorum habitatio, nisi si de fociis sceleris vnus fuerit suspicio: quo casu custodia horum separatur, ne colludendo inter se aliquas fallacias, falsæque rationes excusandi delicti commentari machinatur possint. Atque ideo separandos iussit Carolus 5. Imperator in constitutione, de capitalibus causis edita art. 11. *hanc ex sermo. Germ. constitutio. in L. a. in uera conuer. tit. Iustit. Gubernus.*

19 ¶ Carcer ¶ castigationis, seu admonitionis leuioris est, in quem detruduntur temporali quadam pœna leuiorum criminum rei, vt respiciant: huiusmodi carceres profundi, obsecuri, ibi vincula nerui, compedes, in quos aleatores, *Plin. l. 1. §. si. de alea lusi & aleat. lib. 11. P. tit. 5.* blasphemii, contumaces parentibus, & his similes solent mitti, ieiunio ad modicum tempus sociati, vel pane solo cæcari, & aqua præbitis. Hunc carcerem primus ad terrorem edificauit Romæ Ancus Martius 4. rex Romanorum, vt scribunt Liuius in 1. & Plin. de vir. illustri. Tribuit hoc tamen Tarquinio Superbo inuentum Eutropius, *libr. 1. de gest. Romano.* sicut & inuentionem fustium, vinculorum, lacumiarum, catenarum, exsilij, & metalli. ¶ Hinc ¶ dicimus secundum quosdam belitrones seu belistres, quasi barathrones, homines nihili, despicatos, dignos qui in barathrum ponantur. Sicut ait Lucetius,

Aufer ab hinc lacrymas barathro, compescio querelas.

21 ¶ Et ¶ placet potius blitres trahi a blito heba nimium molli. Ius & potestas istius carceris, qui ad pœnâ est, imperii est, vt notant Alexander & Barto. *num. 8. in l. 3. de iurisdict. om. iud.* Ideo non conceditur ciuilibus magistratibus, *l. ea que, ad municip. in P. §. nullum, de defenso. ciuit. in Auth.* Cum tamen, si ad custodiam sint tantum carceres, minoribus quoque concedantur, quia iurisdictionis sunt. §. *de iudicare, eod.*

22 ¶ Inde ¶ non modicum beneficium existimant antiqui, pietatis & religionis causa soluere vincitosa carcere & veluti pœnam eis illam leuare & remittere, si grauiorum criminum rei non sint, in die Paschæ. *l. nemo, C. de episc. audie.* quo Dominus noster Iesus Christus resurrexit, solutus mortis vinculis. Quem admodum & apud Iudeos, in memoriam liberationis captiuitatis Egyptiæ, tempore quo suum Phasce celebrabant, soluebant ex reis etiam maximis vnum a carcere & pœnam eidem remittebant, *D. Joan. Euang. cap. 8. & D. Math. c. 27.* Et apud Theffalos die festo quem Pelorium dicebant, vincit de carcere dimittebantur, & in conuiuium admittebantur, ob memoriam beneficii a Peloro quodam recepti, sicut

narat Athenæus *lib. 14. Dipn. c. 17.* post Bathonem Sinopæum, in *Orat. de Theffal.* Solent & hodie in die Paschæ quo que, vel die sacrosancta veneris præcedente, a principe indulgentiæ, & abolitiones criminum reis concedi. Et dum is etiam aliquas perlustrat ciuitates carcere detentis pro iucundo eius aduentu veniam delictorum impartitur.

¶ Atque ¶ Licinius Rufinus Iuriconsultus respondit, si vi. ¶ ctum aut litratum inferri in carcerem quis iudicatio non patitur, vtilem in eum pœnalem actionem dandam esse: vel secundum alios iniuriam actionem in eum dari posse. *l. si vultum 34. de re iudic. lib. 42. P. tit. 1.* ¶ Carceres ¶ quoque in supplicium ¶ dari sunt, iure ciuili & pontificio: in quo & perpetui. Nam receptum est, seruum pœna perpetuorum vinculorum damnari Romano iure posse, *l. seruus sub pœna, o. de pen. in P.* liberos autem minime, *l. incredibile 6. C. eod. Callistr. in l. mandatis 35. eod. tit. in P.* Iure pontificio & perpetuus & temporalis ob scelera, in ecclesiastici fori homines, concessus carcer, *se. quatuor, de pen. in 6. ca. vni. eod. in Extra. comm. Felin. in ca. qualiter, in 2. §. in. num. 26. de accusatio.* Quia semper ecclesia speiat conuersionem & penitentiam delinquentium, nec vult cum principe suo Deo mortem peccatoris, sed vt magis conuertatur, & viuat, *Ex eccliel. c. 18. c. hi qui, 3. q. 4. can. hi quibus 23. q. 8. §. 1. et non luxuria. contr. natur. in Auth. col. 6.* Neque supplicium mortis temporalis ecclesia infligit, neque iudicium infert sanguinis, *ca. in archiepiscopatum, de rapto. c. clericis. & c. sententiam sanguinis, ne cle. vel mona. sec. neggi. se immis. lib. 3. tit. 50. ap. Gregor.* Ideo graue scelus perpetuo carcere plectit, ad agendam penitentiam reum includendo, pane doloris & aque angustia sustentandum, vt commissa defleat, & defendenda ulterius non committat. *ca. nonnuis, c. 27. §. fin. de verbor. sign. ap. Gregor.*

¶ Notant ¶ et interpretes, notat Innocen. in ca. qualiter, in 2. de ¶ accusa. in col. pen. vers. ¶ sunt. hanc pœnâ carceris perpetui, pœnâ damnationis in metallum impositæ a iure ciuili æquari. Et Panormitanus tradit, quod vbi pro delicto imponitur pœna mortis iure ciuili, tunc iure pontificio depositus detruditur in carcerem perpetuum, *Panorm. in ca. ius, de pen. apud Gregor. vi. de pugnantia apud Joan. Bern. Diaz, in præct. crim. cano. ca. 129.* nam in hoc vitæ parcitur. Et idcirco carcer ille non debet esse ita horridus, vt intra paucos dies, vel aeris defectu, vel pedore seu cæno, vel cibi defectu, coniectus moriatur, *Pan. in ca. a nobis, de apos. alioquin episcopus, vel iudex talem decernens, irregularis fit. Bal. in l. pen. C. ad l. Aquil. Card. in Cle. de pen. & remis. q. 7. Fel. in c. qualiter, in 2. §. fin. 25. de accus.* Quamuis enim hæc pœna similibus sit morti tamè mortis, naturalis non est, sed ciuilis, vt nec qui ea damnantur testari, neque capere ex testamento possint, *Bal. consi. 448. 1. vol. incip. queritur in primis.* Demo tamen iure consuetudinario, quo aliquib; vt Castellæ, & Legionis regni, quorū legibus incola morte ciuili vel natu ali damnatus ex crimine, in quo non est confiscatio potest ante mortem naturalem disponere & testari, in *legi. Tauri editis 4.*

De Pœnis iuris ciuili. Cap. 34.

1 Pœna iuris ciuili in genere 8.

Non capitales quæ, & damni pœna quid.

2 Pœna capitales quæ.

Ius ¶ ciuile Romanorum vtitur, vt ple: unque pœnis octo in genere, ad quas alix referri possunt: illæ sunt, damnnum, vincula, verbera, talio, ignominia, exsilium, seruitus, & mors. Sed & alia diuisione, capitalibus & non capitalibus. Non capitales dicemus eas, quæ damni sunt, vel bonorum, vel corporis: bonorum, vt pœna quæ pro furto imponitur, & pro similibus criminibus, dupli, tripli, quadrupli. *sic enim pro his interpretatur damnnum glo. in l. si pro furto in P. & in c. quod errauerat, 23. q. 5. dicitur & multa pecuniaria, & publicatio bonorum de quib; supra dictum est.* Damnnum corporis habentes sunt, amputationes membrorum, vincula, fustium ictus, verbera, incarcerationio temporalis, relegatio ad tempus, in perpetuum, in insulam, stigmata in iustio. Item non capitales, ademptio dignitatis, infamia interdictio, exsilium. ¶ Capitales, ¶ veluti ad furcas damnatio, viui concrematio, capitis amputatio, & alia genera mortis naturalis supplicio illata: quibus accedunt depo. tatio, ignis & aquæ interdictio, in metallum & opus publicum damnatio, seruitutis impositio. Quæ omnia fere explicata sunt, quibusdam exceptis de quibus paucis agemus. Et primum de stigmatum institutione.